

KOMMENTERET HØRINGSNOTAT

Vedrørende forslag til

Lov om ændring af lov om forbud mod tobaksreklame m.v., lov om tobaksvarer m.v., lov om elektroniske cigaretter m.v. og forskellige andre love

(Udmøntning af national handleplan mod børn og unges rygning)

1. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til forslag til lov om ændring af lov om forbud mod tobaksreklame m.v., lov om tobaksvarer m.v., lov om elektroniske cigaretter m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af national handleplan mod børn og unges rygning) har i perioden fra den 24. januar 2020 til den 21. februar 2020 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation (AC), Arbejdstilsynet, Arkitektskolen i Århus, Astma-Allergi Forbund, Bagger-Sørensen Gruppen, Becig, Bestyrelsesforeningen for Social- og Sundhedsskoler, Bilfærgernes Rederiforening, Brancheforeningen af Farmaceutiske Industrivirksomheder i Danmark, Brancheforeningen for Privathospitaler og –Klinikker, British American Tobacco, Børnerådet, Center for Hjerneskade, Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), Coop Danmark, Dagrofa, Danmarks Apotekerforening, Danmarks Farmaceutiske Selskab, Danmarks Lungeforening, Danmarks Privatskoleforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Restauranter og Cafeer (DRC), Danmarks Vejlederforening, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Automatbranche Forening, Dansk Diagnostika og Laboratorieforening, Dansk e-Damper Forening (DANSK E-DAMPER FORENING), Dansk Erhverv, Dansk Farmaceutisk Industri, Dansk Friskoleforening, Dansk Industri, Dansk Lungemedicinsk Selskab, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Selskab for Distriktpsykiatri, Dansk Selskab for Folkesundhed, Dansk Selskab for Patientsikkerhed, Dansk Supermarked, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Transport og Logistik (DTL), Danske Erhvervsskoler, Danske Fysioterapeuter, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Danske Gymnasier, Danske Handicaporganisationer (DH), Danske Landbrugsskoler, Danske Patienter, Danske Regioner, Danske Skoleelever, Danske SOSU-skoler og Danske SOSU-skoler - Bestyrelserne, Danske Tandplejere, Danske Universiteter, Datatilsynet, De Samvirkende Købmænd, Det Informationsvidenskabelige Akademi og Designskolen i Kolding, Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Deutscher Schul- und

Sprachverein für Nordschleswig, Diabetesforeningen, Efterskoleforeningen, Efuma, Ergoterapeutforeningen, Erhvervsakademiernes Rektorkollegium, Erhvervsskolelederne i Danmark, Erhvervsskolernes Elevorganisation, Fag og Arbejde (FOA), Fagligt Fællesforbund – 3F, Farmakonomforeningen, Fertin Pharma, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Foreningen af Danske Døgninstitutioner for Børn og Unge (FADD), Foreningen af Danske Lægestuderende (FADL), Foreningen af forstandere og direktører ved AMU-centrene, Foreningen af Frie Fagskoler, Foreningen af katolske skoler i Danmark, Foreningen af Kristne Friskoler, Foreningen af Private Uddannelsesudbydere i Danmark, Foreningen af Speciallæger, Forstanderkredsen for Produktionskoler/Produktionshøjskoler, Fredericia Maskinmesterskole, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Gymnasiernes Bestyrelsesforening, Gymnasieskolernes Inspektorforening, Gymnasieskolernes Rektorforening, Hjerteforeningen, HK - Handel, Hotel-, Restaurant - & Turisterhvervet (HORESTA), House of Oliver Twist A/S, Industriforeningen for generiske lægemidler, Jordemoderforeningen, KFUM' s Sociale Arbejde, Kirkens Korshær, Komiteen for Sundhedsoplysning, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomst ansatte (KTO), Kommunernes Landsforening (KL), Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Kræftens Bekæmpelse, Københavns Maskinmesterskole og Elinstallatørskole, Landboudom, Landselevbestyrelsen for det pædagogiske område, Landselevbestyrelsen for social- og sundhedsområdet, Landsforeningen af opholdssteder, botilbud og skolebehandlingstilbud (LOS), Landsforeningen af Produktionskoleledere, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere (LU), Landsforeningen Røgfrit Miljø, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Lederforeningen for VUC, Lilleskolerne, LO – Landsorganisationen i Danmark, Lægeforeningen, Lægemiddelindustriforeningen, MARTEC (Maritime Training and Education Centre), Maskinmestrenes Forening, Medicoindustrien, Megros (Foreningen af medicingrossister), Mødrehjælpen, Nærbutikkernes Landsforening, Nærings- og Nydelsesmiddelarbejder Forbundet (NNF), Parallelimportørforeningen af lægemidler, Pharmadankmark, Pharmakon, Philip Morris, Praktiserende Lægers Organisation, Praktiserende Tandlægers Organisation, Private Gymnasier og Studenterkurser, Produktionskoleforeningen, Professionshøjskolerne, PTU's RehabiliteringsCenter, Rederiforeningen for mindre Skibe, Rederiforeningen af 1895, Rigsrevisionen, Røgfri Fremtid, Rådet for de grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU), Rådet for Socialt Udsatte, Rådet for Voksen- og Efteruddannelse (VEU-rådet), SIMAC, Skole og Forældre, Smoke It, Smoke Solution, Socialpædagogernes Landsforbund, SSP-Samrådet, Sund By Netværket, Sundhedskartellet, Sygeforsikringen " Danmark", Søfartens Ledere, Søfartsstyrelsen, Tandlægeforeningen, Tobaksindustrien, Tobaksproducenterne, Ungdomsskoleforeningen, University Colleges Denmark, VUC Bestyrelsesforening og Aarhus Maskinmesterskole.

Lovforslaget har desuden været offentliggjort på www.borger.dk under Høringsportalen.

Sundheds- og Ældreministeriet modtog høringssvar uden bemærkninger fra: Arbejdstilsynet, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Vejlederforening, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet Aalborg Universitet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening og Rigsrevisionen.

Sundheds- og Ældreministeriet modtog høringssvar med bemærkninger fra: 3F, Brancheorganisationen for e-cigaretter, British American Tobacco Denmark, Børnerådet, Coop, DANSK E-DAMPER FORENING, Danmarks Apotekerforening, Danmarks Private Skoler, Dansk Industri (DI), Dansk Annoncørforening, Dansk Erhverv, Dansk Live - Interesseorganisation for festivaler og spillesteder, Dansk Selskab for Folkesundhed, Dansk Sygeplejeråd, Danske Erhvervsskoler og –gymnasier, Danske Gymnasier, Danske HF og VUC, Danske Rederier, Danske Regioner, Danske SOSU-skoler og Danske SOSU-skoler - Bestyrelserne,

Danske Tandplejere, De Samvirkende Købmænd, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet Københavns Universitet, Efuma, Erhvervsskolernes Elevorganisation, FOA, Forbrugerombudsmanden, Foreningen af Danske Lægestuderende, Skole og Forældre, Foreningen Industriel Retsbeskyttelse, Foreningen for Dansk Internethandel, GRAKOM, Hjerteforeningen, HK Handel, HORESTA, INNCO, Japan Tobacco International Denmark, journalist Klaus Kjellerup, KL, Kræftens Bekæmpelse, Lungeforeningen, Lægeforeningen, Nicoventures Trading Limited, Nærbutikkernes Landsforening, Philips Morris, Rådet for Socialt Udsatte, SSP Samrådet, Sikkerhedsstyrelsen, SMOKE-IT, Sund By Netværket, Swedish Match, Tandlægeforeningen, Tobaksindustrien og Tobaksproducenterne.

Ministeriet modtog i alt 61 høringssvar.

I det følgende foretages en gennemgang af de væsentligste bemærkninger i høringssvarene til de enkelte hovedpunkter i lovforslaget og dets bemærkninger. Ministeriets kommentarer er *kursiverede*.

Grundet omfanget af høringssvarene er ikke alle bemærkninger og forslag gengivet. I de tilfælde, hvor flere høringssvar har fremført samme synspunkt, er alle høringssvar ikke nødvendigvis nævnt.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Overordnede tilbagemeldinger

Langt størstedelen af høringssvarene støtter overordnet lovforslaget. Der er tale om høringssvar fra blandt andet 3F, Kræftens Bekæmpelse, Børnerådet, Lægeforeningen, Danmarks Apotekerforening, Tandlægeforeningen, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet, Lungeforeningen, Dansk selskab for Folkesundhed, Dansk Sygeplejeråd, SSP-Samrådet, Hjerteforeningen, Erhvervsskolernes Elevorganisation, Danske Erhvervsskoler og –Gymnasier, Danske SOSU-skoler og Danske SOSU-skoler - Bestyrelserne, Sund By Netværket, Danske HF & VUC, Danske Regioner, FOA, Danske rederier og Færgerederier, Foreningen af Danske Lægestuderende, De Samvirkende Købmænd, Nærbutikkernes Landsforening. De finder blandt andet, at de tiltag, der foreslås med lovforslaget, udgør et stort løft i forhold til indsatsen mod børn og unges rygning og vil bidrage til at reducere social ulighed i sundhed. Desuden fremhæves, at tiltagene vil få stor betydning for de danske unges fremtidige helbred og for folkesundheden.

En del af disse høringssvar påpeger også, at det er vigtigt fortsat at arbejde på forbedringer på rygeområdet, og flere kommer med konkrete forslag til yderligere regulering.

Nogle høringssvar finder det positivt at regeringen ønsker at sætte ind mod unges rygning, men påpeger samtidige negative konsekvenser for blandt andet industrien, da nogle af tiltagene ifølge disse høringssvar blandt andet er unødigt byrdefulde, svære at gennemføre i praksis og uproportionale, se nærmere herom nedenfor. Det drejer sig om høringssvar fra blandt andre Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Annoncørforening, Philip Morris, INCCO, Tobaksproducenterne, Japan Tobacco International, British American Tobacco, Dansk E-Damper Forening og Swedish Match.

2.2 Erhvervs- og samfundsøkonomiske konsekvenser

En række høringssvar fra blandt andet industrien, detailhandlen og repræsentanter for e-cigaretbrugere finder, at de erhvervsøkonomiske konsekvenser af reguleringen er mangelfuldt belyst og underestimeret. De finder, at en række af tiltagene vil have væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser. Det drejer sig blandt andet om Dansk

Erhverv, Dansk Industri, De Samvirke Købmænd, Nærbutikkernes Landsforening og Japan Tobacco International, Tobaksindustrien, Tobaksproducenterne og British American Tobacco, SMOKE-IT og Brancheforeningen for e-cigaretter. Både udstillingsforbuddet og standardiserede pakker vil ifølge Dansk Erhverv medføre potentielle betydelige omkostninger. Blandt andet Tobaksindustrien påpeger, at forslaget tiltag generelt er omfattende og indgribende, hvor flere betyder, at virksomhederne skal foretage grundlæggende og omkostningstunge ændringer.

Nærbutikkernes Landsforening er bekymret for, at indførelsen af udstillingsforbud for tobaksvarer vil medføre, at lokalsamfundene vil opleve butiksdød, særligt i landdistrikterne. De mener endvidere, at effekten på grænsehandlen bør estimeres.

Danmarks Apotekerforening mener ikke, at der ikke er taget hensyn til de økonomiske konsekvenser for detailhandlen og/eller apotekerne, som de mener vil miste salg af rygestoplægemedler, såfremt kommunerne selv søger en § 39-tilladelse.

SMOKE-IT mener, at de foreslåede tiltag vil medføre, at størstedelen af specialforretningerne, der forhandler e-cigaretter og tilbehør, vil lukke ned, og at salget vil flytte til den øvrige detailhandel.

Blandt andet Dansk Annoncørforening mener, at der mangler en vurdering af det værditab i immaterielle rettigheder, som de berørte virksomheder vil opleve som følge af forslaget om at indføre standardiseret emballage.

Nicoventures mener ikke, at det anerkendes, at restriktionerne i lovudkastet risikerer at lukke markedet for de produkter, som Nicoventures omtaler som potentielt mindre skadelige produkter. Og de mener, at lovforslaget ikke indeholder en grundig regulatorisk og erhvervsmæssig konsekvensvurdering. DANSK E-DAMPER FORENING mener, at der ikke er udført en tilstrækkelig risikovurdering og konsekvensanalyse af lovforslaget, særligt i forhold til forsigtighedsprincippet.

Ministeriets kommentar:

Lovforslaget vurderes at have mindre økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet. Ministeriet har efter den offentlige høring af lovforslaget tydeliggjort dette. Det er hensigten med lovforslaget at begrænse brugen af tobaksvarer, tobakssurrogater, urtebaserede rygeprodukter samt elektroniske cigaretter, særligt blandt børn og unge. Derfor forventes det, at salgstallet falder, dels grundet mængden af delelementer i nærværende lovforslag, dels grundet afgiftsforhøjelsen på produkterne over de kommende år. Sundheds- og Ældreministeriet finder ikke grundlag for nærmere at kvantificere disse effekter. Derudover vil der være konkrete omkostninger ved efterlevelse af blandt andet visningsforbud og standardisering af pakker. De øvrige efterlevelseskonsekvenser forbundet hermed vurderes at udgøre under 10 mio. kr., idet det gennem blandt andet metodefrihed i forhold til visningsforbuddet er søgt sikret, at der hos aktørerne er grundlag for at anvende omkostningseffektive løsninger.

Ministeriet vurderer ikke, at der vil være tale om økonomiske konsekvenser for apotekerne, idet der ikke er foreslået ændringer af reguleringen vedr. udlevering af rygestoplægemedler.

2.3. Dokumentation for effekten af reguleringen

Høringssvar fra blandt andet erhvervslivet og repræsentanter for e-cigaretbrugere er kritiske over for effekten af en række af de foreslåede tiltag, særligt krav om standardiserede pakker, forbud mod synlig anbringelse og fremvisning og

reguleringen af kendetegnende aromaer. Det drejer sig blandt andet om SMOKE-IT, Dansk E-Damper Forening, Efuma, Brancheforeningen for e-cigaretter, Nicoventures trading Limited, Japan Tobacco International Denmark, British American Tobacco, Tobaksproducenterne, Swedish Match og Nærbutikkernes Landsforening.

Ministeriets kommentar:

Med den politiske aftale, der ligger til grund for lovforslaget, er det besluttet at indføre en række tiltag, som anbefales af Sundhedsstyrelsen og andre fagfolk, uagtet at der ikke foreligger et grundlag for nærmere at vurdere effekten af tiltagene i en dansk sammenhæng – hver for sig eller samlet. Der er i forlængelse heraf heller ikke grundlag for nærmere at vurdere de afledte konsekvenser i form af nedgang i omsætning og indtjening og påvirkning af samlet forretningsgrundlag for de forskellige aktører, der sælger de produkter, der er omfattet af lovforslaget. Dette gælder generelt nedgang i forbrug såvel som påvirkning af forbrugsmønstre hos eksisterende forbrugere af tiltag, som påvirker udbud og tilgængelighed af produkter, herunder om disse skifter til produktkategorier, som udbydes af samme aktører. Det lægges generelt til grund, at de hensyn, der varetages med lovforslaget, er så væsentlige, at de overstiger hensyn til berørte kommercielle interesser.

2.4 Inddragelse

Tobaksproducenterne, Dansk E-Damper Forening og Efuma er kritiske over for, at de ikke er blevet inddraget i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget og opfordrer ministeriet til yderligere dialog med industrien. SMOKE-IT finder det utilfredsstillende, at hverken branchen eller forbrugerne af elektroniske cigaretter og tilbehør er blevet inddraget i forbindelse med udfærdigelsen af lovforslaget.

Ministeriets kommentar:

Sundheds- og Ældreministeriet har udarbejdet lovforslaget under hensyntagen til de forpligtelser, der følger af, at Danmark er partsland til rammekonventionen om tobakskontrol (FCTC). Ministeriet har valgt at sende lovforslaget i bred høring – også til en række repræsentanter for tobaks- og e-cigaretindustrien - da der er en række tekniske elementer, som det vurderes relevant at disse interessenter har mulighed for at give bemærkninger til. Hensigten med høringsperioden, som har været på 4 uger og efter ministeriets opfattelse af passende længde, er, at høringsparterne har mulighed for at komme med eventuelle bemærkninger.

SMOKE-IT finder det kritisabelt, at de har fået afvist deres anmodning om at udsætte høringsfristen.

Ministeriets kommentar:

Det følger af Justitsministeriets Vejledning om Lovkvalitet, at en høringsfrist på fire uger er passende under normale omstændigheder. Lovforslaget har været i høring i fire uger. Det bemærkes, at lovforslaget har været offentligt tilgængeligt på Høringsportalen i hele høringsperioden, og at alle interesserede har haft mulighed for at afgive høringssvar inden for den fastsatte frist.

3. Specifikke bemærkninger til lovforslagets hovedpunkter

3.1. Forbud mod synlig anbringelse og fremvisning

3.1.1 Generel opbakning til tiltaget

En række høringsparter er generelt positive over for forbuddet mod synlig anbringelse og fremvisning, heriblandt Dansk Selskab for Folkesundhed, Dansk Erhverv, Horesta, Dansk Pædiatrisk Selskab, Foreningen af Danske Lægestuderende, Børnerådet, Det

Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved Københavns universitet, Danske Regioner og COOP.

Dansk Selskab for Folkesundhed anbefaler, at forbuddet også vil gælde fremtidige tobakslignende og nikotinholdige produkter.

Flere høringsparter fra erhvervslivet er kritiske over for udformningen af forbuddet mod synlig anbringelse og fremvisning. Blandt andet Nærbutikkernes Landsforening mener, at forslaget rammer de små forhandlere.

3.1.2 Metodefrihed

Dansk Selskab for Folkesundhed anbefaler, at der stilles krav om selvlukkende skabe/reoler, og at tobaksproducenter ikke må udforme forære eller give råd omkring udformning af skabe/reoler, hvor tobaksvarer skal opbevares skjult.

Dansk Erhverv og COOP bakker op om, at der med lovforslaget er lagt op til metodefrihed.

Ministeriets kommentar:

Der følger af den politiske aftale om en handleplan mod børn og unges rygning, at der skal være metodefrihed for salgsstederne, men at de valgte løsninger effektivt skal sikre, at produkterne er skjult mellem køb. Dette udmøntes med lovforslaget.

3.1.3 Skiltning med aldersgrænser og prislister

COOP, Dansk Erhverv og De Samvirkende Købmænd er kritiske over for forslaget om, at skiltene med aldersgrænser først må være synlige i salgssituationen, og stiller sig undrende over en potentiel reklameeffekt af aldersskiltene. Dansk Erhverv påpeger, at et sådant krav vil gøre det vanskeligere at informere unge kunder om aldersgrænserne.

Dansk Erhverv bakker op om neutrale prislister, men opfordrer til at gøre det muligt for forhandlerne, at lade prislisterne være synlige. Tobaksindustrien opfordrer til, at prislister opdeles efter de gængse hovedkategorier af produkttyper, og at reglerne tager højde for løbende produktudskiftning. Tobaksindustrien mener, at det er upraktisk og unødigt restriktivt, at en butik ikke må oplyse, at der sælges tobak, således som det foreslås med ophævelsen af § 3, stk. 2., nr. 3.

HORESTA foreslår, at det præciseres, at man enten mundtligt eller ved brug af en menu som kendt fra restaurationsbranchen, skal kunne oplyse i neutral form om priser for tobaksvarer til de kunder, der måtte efterspørge det.

Ministeriets kommentar:

Det er fastsat i lovforslaget, at alderskilte kun må være synlige i forbindelse med salget for at undgå, at aldersskiltene gør unødigt opmærksom på tobakssalg. På baggrund af høringsvarene, og da Sundhedsstyrelsen vurderer, at det ikke afgørende, at der i en situation med skjult tobak i alle tilfælde vises et skilt med aldersgrænserne, er det specificeret i lovforslaget, at en visning af alderskilte i forbindelse med salget er frivillig. Såfremt et salgssted ønsker at fremvise alderskilte, skal der anvendes aldersskilte udarbejdet af Sundhedsstyrelsen. Det er desuden fastsat, at aldersgrænsen skal fremgå af den prisliste, der kan vises i forbindelse med, at kunden efterspørger de skjulte produkter eller på fysiske salgssteder kan opsættes ved en ekspedientbetjent salgskasse. Med lovforslaget forbydes det ikke, at en kunde, der efterspørger prisen på et tobaksprodukt, kan få prisen oplyst mundtligt.

3.1.4 Specialbutikker

En række høringsparter har bemærkninger vedr. afgrænsningen af butikker, hvor man er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer hhv. e-cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin.

Børnerådet finder det problematisk, at lovens forbud mod synlig anbringelse og fremvisning ikke omfatter alle salgssteder. Tandlægeforeningen mener, at der bør være en klar og meget snæver definition af specialbutikker, så de tydeligt adskiller sig fra kiosker og dagligvarebutikker. Kræftens Bekæmpelse mener, at specialbutikker bør afgrænses til udelukkende at måtte sælge piber, pibetobak og cigarer eller e-cigaretter, og at de ikke samtidig må sælge cigarettar, andre tobaksvarer eller dagligvarer. Dansk Selskab for Folkesundhed anbefaler, at specialbutikker kun må sælge det ene produkt, de har specialiseret sig i, pibetobak eller cigarer, og at det fremover kun bliver lovligt at bibeholde de eksisterende fysiske specialbutikker.

De Samvirkende Købmænd mener, at definitionen på specialbutikker bør præciseres, og at specialbutikker placeret i stormagasiner, forretningscentre og lignende ikke bør undtages. De finder det positivt, at kiosker ikke på nogen måde kan defineres som en specialbutik. Dansk Erhverv mener ligeledes, at specialforretninger for tobak skal tolkes snævert.

SMOKE-IT anbefaler, at der skelnes mellem specialforretninger og den øvrige detailhandel. De anbefaler, at specialforretninger fysisk, såvel som internetbutikker, ikke omfattes af visningsforbuddet. Brancheforeningen for e-cigaretter anbefaler, at visningsforbuddet alene omfatter fysiske butikker, der ikke er defineret som specialbutikker.

Philip Morris anbefaler, at specialbutikker for opvarmet tobak inkluderes i fritagelsen fra udstillingsforbuddet. Alternativt foreslår de, at specialbutikker defineres, som butikker der er specialiseret i at sælge tobaksvarer, bortset fra cigarettar og rulletobak. Tobaksindustrien anbefaler, at bemærkningerne ændres, således at specialforretninger kan have et bredt udvalg af produkter, ud over piber, pibetobak og cigarer, men som ikke har en særlig tiltrækning på børn og unge. Ligeledes foreslår Tobaksindustrien, at det i bemærkningerne anføres, at der med begrebet cigar menes cigarettar såvel som cerutter og cigarillos.

Brancheforeningen for e-cigaretter anbefaler at specialbutikker defineres som et udsalgssted, hvor 60% af omsætningen eller derover udgøres af e-cigaretter og e-væsker.

Ministeriets kommentar:

Kravet om at tobaksvarer, e-cigaretter m.v. skal være skjulte, gælder både ved køb i fysiske butikker og ved salg over nettet. Kravet vil således også gælde for udenlandske netbutikker, der markedsfører produkter til danske kunder.

Eneste undtagelse for forbuddet mod visning af tobaksvarer, e-cigaretter m.v. er gældende for fysiske butikker, der er specialiseret i salg af henholdsvis piber, pibetobak og cigarettar, og e-cigaretter.

Et salgssted anses for at være specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarettar, når stedet udelukkende eller hovedsageligt sælger disse produkter. Udtrykket "hovedsageligt" vil skulle tolkes snævert og vil kun give mulighed for, at specialforretninger i meget begrænset omfang kan sælge andre varer. Hvis en butik sælger andre tobaksvarer eller elektroniske cigarettar i meget begrænset omfang, vil disse varer være omfattet af forbuddet mod synlig anbringelse og fremvisning. Dette er præciseret i bemærkningerne. En specialforretning vil godt kunne være placeret i et stormagasin, forretningscenter eller lignende.

Sundheds- og Ældreministeriet vurderer, at en undtagelse for sådanne specialforretninger ikke strider mod formålet med de foreslåede regler om skjulte tobaksvarer, tobakssurrogater, urtebaserede rygeprodukter samt elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin, idet det må antages, at specialforretningers kunder generelt opsøger forretningen af egen drift for at købe varerne eller for at skaffe sig information om de pågældende varer. Eftersom køberen selvstændigt opsøger specialforretningen for at købe varer eller skaffe sig information herom, er køberens beslutning om dette taget forud for besøget i butikken. Situationen er derimod en anden, når en køber befinder sig i en almindelig dagligvarebutik og ikke nødvendigvis har et bevidst ønske om at blive mødt af synligt opstillede varer. Derudover er forslaget om skjulte tobaksvarer, tobakssurrogater, urtebaserede rygeprodukter samt elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin særligt målrettet de købere, der ikke allerede er faste forbrugere af disse varer, såsom børn og unge, som umiddelbart ikke vurderes at være målgruppen for særligt køb af piber, pibetobak og cigarer.

3.1.5. Undtagelser til forbud mod synlig anbringelse og fremvisning

Nærbutikkernes Landsforening anbefaler at undtage e-cigaretter og andre nicheprodukter fra udstillingsforbuddet. Dansk E-Damper Forening mener, at hardware bør undtages fra forbuddet, da de ikke er nikotinholdige produkter. Philip Morris anbefaler, at det foreslåede udstillingsforbud afgrænses til cigaretter og rulletobak, og at den nuværende regulering af neutral placering ved salgssteder for røgfri tobaksprodukter fastholdes. Tobaksproducenterne foreslår ligeledes, at røgfri tobaks- og nikotinprodukter undtages, og Japan Tobacco International foreslår, at nikotinposer undtages.

Ministeriets kommentar:

Det følger af den politiske aftale om en national handleplan mod børn og unges rygning, at udstillingsforbuddet skal omfatte alle tobaksvarer, urtebaserede rygeprodukter, e-cigaretter og nikotinprodukter, der ikke er godkendte lægemidler. Lovforslaget udmønter dette.

Efter den foreslåede revision af lov om forbud mod tobaksreklame omfatter defineret af tobaksvarer også varer, der er beregnet til at blive benyttet sammen med varer, der er bestemt til at ryges, indsnuses, suttet tygges eller på anden måde indtages, hvis de helt eller delvist, er fremstillet af tobak. Dermed vil disse varer også være omfattet af forbuddet mod synlig anbringelse og fremvisning, da ministeriet vurderer, at en synlighed af disse varer vil kunne mindske virkningen af forbuddet mod synligt at anbringe og fremvise tobaksvarer.

For så vidt angår e-cigaretter m.v. omfatter forbuddet mod synlig anbringelse og fremvisning e-cigaretterne og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin samt varer, der er beregnet til at blive benyttet sammen hermed.

3.1.6 Internetbutikker

Tobaksindustrien påpeger, at pibe- og cigarrygere overvejende er modne personer, og at piber kan være et kunsthåndværk, der bl.a. sælges til samlere. Tobaksindustrien mener desuden, at da cigarer findes i mange forskellige størrelser og faconer, er cigarrygerens valg i købsituationen baseret på bl.a. cigarens udseende. Tobaksindustrien anbefaler derfor, at forbuddet mod visning af tobaksvarer på internettet ikke omfatter en neutral præsentation af cigarer og piber til traditionel piberygning, når der er tale om virksomheder, der er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer.

Japan Tobacco International Denmark foreslår, at forbuddet ikke skal gælde for salg på internettet, når køberen har verificeret sin alder, eksempelvis med Nem-ID.

Philip Morris anbefaler, at specialonlinebutikker fritages fra udstillingsforbuddet, ligesom fysiske specialbutikker, under den forudsætning at de implementerer et alderskontrollsystem.

Dansk E-Damper Forening mener, at webbutikker bør kunne vise deres produkter, da e-cigaretter ikke er homogene produkter.

SMOKE-IT mener, at et forbud mod fremvisning af elektroniske cigaretter på internettet, der udelukkende er gældende i Danmark, vil tilgodese forhandlere uden for Danmark.

Ministeriets kommentar:

Med lovforslaget reguleres visningen af tobaksvarer, e-cigaretter m.v. – også ved salg over internettet – i overensstemmelse med den politiske aftale om en handleplan mod børn og unges rygning. Kravene vil gælde for alle netbutikker, der markedsfører tobaksvarer, e-cigaretter m.v. til danske forbrugere, det vil sige også udenlandske netbutikker.

Ministeriet har på baggrund af høringen justeret, således at forbuddet mod synlig anbringelse og fremvisning ikke gælder salg af piber over nettet. Hensigten med denne justering er ikke utilsigtet at forhindre det internationale salg af piber, som har karakter af kunsthåndværk. Samtidig vil forslaget ikke konflikte med formålet bag aftalen om at forebygge og stoppe børn og unges rygning, idet det ikke vurderes, at piber er særligt appellerende for denne målgruppe.

3.1.7 Manglende dokumentation eller utilsigtet effekt

British American Tobacco Denmark og Swedish Match mener ikke, at der er dokumentation for effekten af et forbud mod synlig anbringelse og fremvisning. Tobaksindustrien mener, at tiltaget har en meget svag evidens, og vil være til stor gene for køber, handlen og industrien. British American Tobacco Denmark mener, at indførelsen af et sådant forbud bl.a. vil være lovstridigt, uhensigtsmæssigt og føre til øget handel med ulovlige varer.

Dansk E-Damper Forening mener, at et forbud mod synlig anbringelse og fremvisning vil medføre stigende grænsehandel og illegal handel.

Ministeriets kommentar:

Forbud mod visning af tobaksprodukter er et af de tiltag, som Sundhedsstyrelsen anbefaler til at beskytte børn og unge mod rygning og skadevirkninger af tobak.

3.1.8 Konkurrenceforhold

Japan Tobacco International Denmark mener at forbud mod synlig anbringelse og fremvisning vil have konkurrenceforvridende konsekvenser, idet de vurderer, at et faldende tobakssalg især vil ramme de små forhandlere, at danske netbutikker vil blive forfordelt ift. til udenlandske, og at netbutikker vil blive ramt hårdere end fysiske butikker.

Nærbutikkernes Landsforening og British American Tobacco mener, at udstillingsforbuddet er konkurrenceforvridende og rammer de små forhandlere. De mener at udstillingsforbuddet kombineret med standardiserede cigaretpakker vil øge omkostningerne i de lokale kiosker og nærbutikker. De anbefaler, at der ikke uden videre laves et udstillingsforbud, og at der som minimum udarbejdes en implementeringsmodel der ikke rammer de små butikker uforholdsmæssigt hårdt.

COOP mener omvendt, at et krav om tildækning af tobak vil give lige konkurrencevilkår for alle salgssteder.

Ministeriets kommentar:

Det er Sundheds- og Ældreministeriets vurdering, at forslaget ikke er konkurrenceforvridende, da udstillingsforbuddet gælder alle tobaksvarer, urtebaserede rygeprodukter og e-cigaretter, alle salgssteder og salg fra både fysiske butikker og netbutikker. Eneste undtagelse er salg af piber, pibetobak, cigarer og e-cigaretter i fysiske butikker, der er specialiseret i salg af disse varer, samt salg af piber over internettet. Der er lagt op til metodefrihed for at undgå at pålægge detailhandlen, herunder små butikker, unødige implementeringsomkostninger. Ifølge netbutikker gælder kravene alle netbutikker, der markedsfører til danske forbrugere – ikke kun de danske.

3.1.9 Kontrol og straf

De Samvirkende Købmænd anbefaler, at der indikeres et bødeniveau for manglende overholdelse af udstillingsforbuddet.

Dansk Erhverv anmoder om en vejledende kontrol de første tre måneder efter indførelsen, med henblik på at butikkerne i denne periode vil have mulighed for at indstille sig på den konkrete håndhævelse af bestemmelsen.

Ministeriets kommentar:

Bødeniveauet for overtrædelse af udstillingsforbuddet forudsættes at ville blive vurderet efter den nuværende praksis for overtrædelse af lov om forbud mod tobaksreklame m.v. Kravet om at tobaksvarer m.v. skal være skjulte vil være gældende fra ikrafttrædelsestidspunktet.

3.1.10 Implementering

Nærbutikkernes Landsforening mener, at implementeringen bør ske i to faser, hvor de små forhandlere får to år ekstra til implementering.

De Samvirkende Købmænd ønsker en meget begrænset udskydelse af ikrafttrædelsestidspunktet, da perioden fra ultimo november og til årsskiftet er den travleste periode.

Dansk Erhverv finder det vigtigt, at alle salgssteder behandles ens i implementeringen og at udstillingsforbuddet kommer til at gælde uden skelen til omsætning og butiksareal.

Ministeriets kommentar:

Der er med lovforslaget lagt op til metodefrihed for salgsstederne, og ministeriet vurderer derfor ikke, at det er nødvendigt med senere ikrafttrædelse for små forhandlere. Kravene gælder uanset omsætning og butiksareal.

3.1.11 Specifikke formuleringer

Tobaksindustrien stiller spørgsmålstejn ved, om formuleringen "farlig situation" meningsfyldt kan anvendes i forbindelse med overtrædelse af visningsforbuddet. De foreslår derfor at denne sætning udgår.

Ministeriets kommentar:

Ministeriet har taget bemærkningen til efterretning og udeladt ordet "farlig", således at formuleringen lyder: "Det er desuden hensigten, at den udmålte bødestraks skal stå i et passende forhold til den situation, som overtrædelsen har medført eller potentielt kunne have medført."

Det er Forbrugerombudsmandens opfattelse, at ordet "reklame" i den foreslåede § 18 a, stk. 4 bør ændres til "synlig anbringelse og fremvisning"

Ministeriets kommentar:

Den foreslåede § 18 a, stk. 4 er udgået.

Det er Forbrugerombudsmanden opfattelse, at de specielle bemærkninger til den foreslåede § 18 a, stk. 2, bør have samme ordlyd som bemærkningerne til foreslåede § 5 a, stk. 2, sådan at "kun" og "meget" også kommer til at fremgå.

Ministeriets kommentar:

Ministeriet har justeret lovforslaget, således at ordlyden i de specielle bemærkninger til § 18 a, stk. 2, er den samme som i de specielle bemærkninger til § 5 a, stk. 2.

De Samvirkende Købmænd foreslår, at godkendte lægemidler, som er udpeget til basissortiment af Lægemiddelstyrelsen, ikke omfattes af det obligatoriske udstillingsforbud.

Ministeriets kommentar:

Sundheds- og Ældreministeriet skal bemærke, at godkendte lægemidler ikke er omfattet af udstillingsforbuddet.

3.2. Skærpelse af forbud mod tobaksreklame

Dansk Selskab for Folkesundhed støtter fuldt ud forslaget om, at reklameforbuddet skærpes, og at dette også omfatter tobakssurrogater og nikotinposer. De anbefaler, at det i lovteksten fremgår tydeligt, at handling i erhvervsøjemed omfatter både mundtlig, skriftlig, film, internet m.m. og at fremtidige former for massekommunikation bør omfattes. Foreningen af danske lægestuderende mener at reklameforbuddet bør omfatte reality-programmer, hvor rygning flere steder promoveres som en naturlig del af sociale sammenhæng.

Ministeriets kommentar:

Ved reklame forstås enhver handling i erhvervsøjemed, som har til formål at fremme salget af tobaksvarer, tobakssurrogater og urtebaserede rygeprodukter hhv. elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med eller uden nikotin, eller som har dette som en direkte eller indirekte virkning. Ministeriet skal bemærke, at det er uden betydning, om handlingen i erhvervsøjemed er mundtlig, skriftlig, formidlet via presse, film (herunder product placement), internet m.v. Oprensningen er ikke udtømmende. Også andre og fremtidige former for massekommunikation med markedet vil være omfattet af bestemmelsen. Der er ikke tale om et forbud mod enhver form for visning af rygning.

Dansk Selskab for Folkesundhed bifalder skærpet forståelse af sponsorering, men mener at det bør tydeliggøres, at et økonomisk bidrag ikke kun er penge. De opfordrer yderligere til, at product placement og brug af influencers omfattes i loven.

Dansk Selskab for Folkesundhed bifalder, at det foreslås, at der ikke må ydes økonomisk eller anden støtte til medieproduktion, arrangementer, aktiviteter, enkeltpersoner el.lign.

Dansk Erhverv og Japan Tobacco International Denmark mener, at formuleringen vedrørende forbuddet mod økonomisk eller anden støtte, der indirekte kan fremme af salget af tobaksvarer m.v., kan forstås meget bredt. Japan Tobacco International Denmark finder, at der åbnes for at forbyde en række andre kommercielle aktiviteter, der ikke er nævnt i

forslaget. Dansk Erhverv er bekymrede for, at bestemmelsen kan ende med at gribe ind i eksempelvis leverandøraftaler mellem grossister eller detailhandlen og producenterne. Tobaksindustrien mener ligeledes, at den foreslåede ændring vedr. økonomisk eller anden støtte kan gribe ind i almindelig business-to-business handelspraksis. De opfordre til at bestemmelsens forbud præciseres, så det fremgår, at der sigtes mod støtte mm. til modtagere, hvis hovedaktivitet ikke er salg af dagligvarer, herunder tobaksvarer m.v.

Dansk Live mener, at brug af tobak ikke alene er et festival- og koncertmiljøproblem, og at der med lovforslaget er lagt op til en for ensidig udvidelse af forbuddet mod tobaksreklame.

Ministeriets kommentar:

Sundheds- og Ældreministeriet har taget høringssvarene vedr. "økonomisk bidrag" til efterretning og i bemærkningerne præciseret, at "økonomisk bidrag" forstås ikke kun penge, men ethvert direkte som indirekte bidrag, som f.eks. udlevering af gratis produkter, gratis butiksindekningsinventar, lån af lokaler, oplæring, kurser eller lignende.

Festivaler er nævnt i bemærkningerne til lovforslaget, men det fremgår, at der er tale om et eksempel. Forbuddet mod indirekte reklame er således ikke isoleret til festivaler m.v.

Forbrugerombudsmanden mener, at det udtrykkeligt bør fremgå af selve lovteksten i lovens §1, nr. 1, at lovens § 1 nr. 1, omfatter varer, der helt eller delvist er fremstillet af tobak, uanset hvordan det indtages.

Danske Rederier og Færgerederier samt Philip Morris anbefaler, at lovens anvendelsesområde ikke udvides til at omfatte varer, der benyttes i forbindelse med tobaksvarer, men at den nuværende bestemmelse "varer, der benyttes i forbindelse med tobaksrygning" fastholdes.

HORESTA har ligeledes betænkeligheder ved udvidelsen af lovens anvendelsesområde og påpeger, at det bør præciseres, hvor mange varer der kommer til at være omfattet med ændringen fra "tobaksrygning" til tobaksvarer.

Dansk E-Damper Forening er imod, at damprelaterede produkter omfattes.

Ministeriets kommentar:

Ministeriet har på baggrund af Forbrugerombudsmandens bemærkning justeret ordlyden af § 1, stk. 2, nr. 1, således at der ved tobaksvarer efter denne bestemmelse forstås "varer, der er bestemt til at ryges, indsnuses, suttet, tygges eller på anden måde indtages, hvis de helt eller delvist er fremstillet af tobak." Hensigten med bestemmelsen er at præcisere, at også tobaksvarer, der indtages på anden vis end ved at blive røget, indsnuset, suttet eller tygget på, også er omfattet af reklameforbuddet.

Med lovforslaget udvides lovens anvendelsesområde til at omfatte varer, der er beregnet til at blive benyttet sammen med de ovennævnte varer. Der skal være tale om varer, der benyttes specifikt i forbindelse med tobaksvarer. Produkter, der har et mere generelt anvendelsesformål, som f.eks. lightere, tændstikker, piberensere eller askebægere, vil ikke være omfattet af bestemmelsen, med mindre de specifikt er designet eller markedsført med reference til tobaksvarer.

Efter Forbrugerombudsmandens opfattelse er uddeling af tobakskuponer heller ikke tilladt efter den nuværende tobaksreklamelov, medmindre uddeling af tobakskuponer udgør en effektiv kontrolforanstaltning i forbindelse med salg af toldfri cigaretter ved at sikre, at de kun bliver solgt én pakke cigaretter pr. passager over 18 år, og at teksten på cigaretkuponerne i øvrigt er neutral.

Ministerets kommentar:

Med lovforslaget tydeliggøres det i loven, at eksempel uddeling af tobakskuponer ikke er tilladt.

Tobaksindustrien påpeger, at da forslaget i øvrigt opretholder den fulde undtagelse for reklameforbuddet i den nuværende lov for specialforretninger for cigarer, pibetobak og piber, synes også den nævnte hjemmel til udstedelse af en bekendtgørelse i den foreslåede § 5a, stk. 4, overflødig.

Ministeriets kommentar:

Den omtalte § 5a, stk. 4 i høringsversionen af lovforslaget er ændret. Ministeriet har i stedet foreslået tilføjet følgende bestemmelse som § 5a, stk. 4: "Sundheds- og ældreministeren kan fastsætte regler om forbuddet efter stk. 1, om hvilke produkter og salgssteder, der er omfattet af stk. 2, samt reklame hos disse salgssteder, samt regler om salgsstedets fremvisning af neutrale oplysninger efter stk. 3."

Danske Rederier og Færgerederierne gør opmærksom på, at færger i internationalt fart også skal leve op til regler vedr. told og afgiftsregler fra SKAT, hvor rederierne i dag udleverer tobakskuponer. De pointerer, at såfremt rederierne ikke længere på udleverer nogen tobakskupon, har rederierne behov for at kunne lave en annoncering for at kunne orientere gæster om de forskellige muligheder, afhængig af hvilket farvand færgen befinder sig i.

Ministeriets kommentar:

Ministeriet vurderer i udgangspunktet ikke, at en neutral formidling af, i hvilket farvand det er tilladt at sælge tobaksvarer, vil være at betragte som reklame.

Dansk Selskab for Folkesundhed finder det positivt, at uddeling til personale bliver forbudt, men mener ligesom Kræftens Bekæmpelse, at uddeling af vareprøver til ledende medarbejdere bør forbydes eller stærkt begrænses. Lægeforeningen mener, at tilladelsen til at uddele vareprøver til ledende medarbejdere strider imod det overordnede formål.

Tobaksindustrien påpeger, at når repræsentanterne for virksomhederne er på kundebesøg i detailforretningerne, foregår kontakten ofte med det personale, der står for salget af tobaksvarer frem for butiksindehaveren eller ledende personer. De mener derfor, at den foreslåede bestemmelse fremstår unødigt restriktiv.

De Samvirkende Købmænd mener ikke, at den hidtidige bestemmelse om udlevering af vareprøver har medført udfordringer, og derfor mener de ikke, at den bør ændres.

Ministeriets kommentarer:

Ministeriet har taget høringsparternes bemærkninger til efterretning og foretaget justering, således at uddeling af gratis vareprøver forbydes.

3.3. Standardiserede pakker

3.3.1 Afgrænsning

Dansk Selskab for Folkesundhed, Kræftens Bekæmpelse, Tandlægeforeningen, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet, Børnerådet, Danske Regioner og Foreningen af Danske Lægestuderende støtter op om standardiserede pakker. Dansk Selskab for Folkesundhed og Kræftens Bekæmpelse mener imidlertid, at der bør stilles specifikke krav til pakkernes og cigaretternes udformning. Tandlægeforeningen lægger vægt på, at der bør fastlægges yderst veldefinerede krav, så lovgivningen ikke kan omgås.

Lægeforeningen mener, at piber, pibetobak, cigarer samt nikotinprodukter, der ikke er godkendte som rygestopmedicin, også bør omfattes af krav om standardiserede pakker. Kræftens Bekæmpelse mener ligeledes, at neutrale pakker bør omfatte al tobak. Dansk Selskab for Folkesundhed mener, at tobakssurrogater og nikotinprodukter bør omfattes af standardiserede pakker.

Dansk Erhverv henstiller til, at de nærmere bestemmelser for standardiserede pakninger til tobaksvarer bør inspireres af eksisterende løsninger, fra lande der allerede har indført lignende bestemmelser.

Tobaksindustrien anbefaler, at det i bemærkningerne præciseres, at der med cigarer menes cigarer såvel som cerutter og cigarillos.

Philip Morris anbefaler, at kravet om standardiserede pakker begrænses til cigaretter og rulleto­bak, og således ikke varer som røgfri tobak, inklusiv opvarmet tobak samt elektroniske cigaretter. Tobaksproducenterne mener ikke, at tyggetobak og e-cigaretter bør omfattes af kravene om standardiseret indpakning.

Ministeriets kommentar:

Det følger af den politiske aftale om en handleplan mod børn og unges rygning, at piber, pibetobak og cigarer er de eneste tobaksprodukter, der er undtaget fra kravet om standardiseret emballage. Lovforslaget udmønter dette.

Der lægges med lovforslaget op til, at sundheds- og ældreministeren vil kunne fastsætte regler om farve, form, udseende, tekst, materiale og mærkning. Reglerne forventes inspireret af allerede eksisterende løsninger fra lande, der har indført standardiserede pakninger.

3.3.2 Varemærkerettigheder

Dansk Industri mener, at standardiserede pakker indebærer, at virksomheder fratages retten til at anvende deres forretningskendetegn, på de varer de producerer og forhandler. De mener, at det må betragtes som et generelt indgreb, der tilsidesætter virksomhedernes ret til at gøre brug af deres immaterielle ejendomsrettigheder i tilknytning til deres produkter.

Foreningen Industriel Retsbeskyttelse (FIR) undrer sig over, at der ikke i lovforslaget synes at være taget stilling til de immaterialretlige følger af lovforslaget, og henstiller til at disse følger afdækkes. GRAKOM er bekymrede for opstramninger i den kommercielle ytringsfrihed.

Tobaksproducenterne og Japan Tobacco International mener, at standardiseret indpakning er en krænkelse af virksomheder intellektuelle ejendomsret og kommercielle ytringsfrihed, og at forslaget ikke er proportionelt med ønskede folkesundhedsmæssige gevinster. British American Tobacco og Tobaksindustrien mener, at standardiserede pakker vil indebære en svækkelse af varemærkernes vigtige rolle.

Dansk Annoncørforening mener, at det er et disproportionalt indgreb i en basal frihedsrettighed for virksomheder.

Ministeriets kommentar:

Med indførelsen af standardiserede pakker vil det fortsat være tilladt at gengive blandt andet virksomhedens navn på produkterne, men på en standardiseret måde.

Ministeriet kan henvise til svaret på SUU alm. del spm. 145 (2018-19) af d. 4. januar 2019, hvoraf følgende fremgår: "På baggrund af udtalelser fra panelet nedsat af

World Trade Organization (WTO)¹, er det Sundhedsstyrelsens vurdering, at der kan skelnes mellem producenternes ret til at have "egendesignede" logoer, varemærker v. på tobakspakkerne, der er forbudt ved standardiserede tobakspakker, og deres ret til at have deres navn på tobakspakkerne, der er tilladt ved standardiserede tobakspakker. På baggrund af udtalelserne fra WTO-panelet er det Sundhedsstyrelsens vurdering, at sidstnævnte ikke kan karakteriseres som et varemærkeforbud. Sundhedsstyrelsen er udelukkende bekendt med sager, hvor det er afgjort, at implementeringen af lovgivningen om standardiserede tobakspakker ikke er i strid med producenternes rettigheder".

3.3.3. Dokumentation af effekt og konsekvenser

Dansk Industri mener, at indførelsen af standardiserede pakker bør bygge på en grundig vurdering af tiltagets effekt i forhold til lovforslagets formål, hvilket de ikke finder er tilfældet. Dansk Annoncørforening mener ligeledes, at der mangler en evidensbaseret analyse, der underbygger nødvendigheden af tiltaget.

British American Tobacco Denmark er stærkt imod indførelsen af standardiserede pakker. De mener, at tiltaget ikke står i rimeligt forhold til målet og at der ikke er dokumentation for, at tiltaget har den ønskede effekt.

Japan Tobacco International Denmark og Tobaksproducenterne mener, at der ikke er dokumenteret en sundhedsmæssig effekt af standardiserede pakker, men at der derimod er negative effekter.

Tobaksindustrien mener, at tiltaget har en meget sag evidens, og vil være til stor gene for køber, handlen og industrien.

Ministeriets kommentar:

Standardiserede tobakspakker er et relativt nyt tiltag, og evidensen er derfor sparsom, men Sundhedsstyrelsen vurderer på grundlag af de foreliggende undersøgelser og erfaringer, at det vil have en effekt på især børn og unges rygning. Forslaget om standardiseret udformning af tobaksvarer, urtebaserede rygeprodukter samt elektriske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin er ikke målrettet de personer, der allerede er forbrugere, men derimod særligt børn og unge, som endnu ikke har brugt produkterne og derved er mere følsomme over for brandingelementer, kendetegn m.v.

Høringssvarene fra industrien beskriver generelt, at de økonomiske konsekvenser for virksomhederne vil være markante, og at disse ikke er tilstrækkeligt belyst i lovforslaget.

Blandt andet er Dansk industri kritisk over for, at de samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske gevinster ved virksomhedernes brug af forretningskendetegn ikke ses reflekteret i afsnittet om forslagens konsekvenser. De mener, at der ikke blot er tale om mindre erhvervsøkonomiske omkostninger ved omstilling, men om værditab af immaterielle aktiver. Efuma mener ikke, at argumentet, om at producenternes omkostninger er af mindre betydning, da de i forvejen producerer standardiserede produkter til andre lande, holder. De påpeger at ingen andre lande har indført standardiseret udformning af elektroniske cigaretter. De mener, at der vil være tale om store økonomiske og administrative konsekvenser for danske producenter og importører.

Dansk Annoncørforening mener ikke, at ministeriet forholder sig de økonomiske konsekvenser ved indførelsen af standardiseret emballage, i form af værditab i immaterielle rettigheder.

---

¹ https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds467_e.htm

Swedish Match påpeger, at forpackninger af røgfri tobak adskiller sig fra røgtobak og at genanvendelsesaspekter og miljømæssige konsekvenser bør indtænkes i forhold til, at ministerens nærmere fastsættelse af regler for udformning af standardiseret emballage.

Ministeriets kommentar

Sundheds- og ældreministeren bemyndiges til at fastsætte de nærmere krav om standardiseringen. Kravene forventes at medføre mindre omstillingsomkostninger for erhvervslivet i form af at ændre udseende af pakkerne med henblik på salg af tobaksvarer på det danske marked. Vurderingen bygger blandt andet på, at det kommercielle behov for jævnlige tilpasninger af produkternes udseende samt de eksisterende krav til produkternes forskellige udseende i forskellige lande – herunder sundhedsadvarsler på de enkelte landes sprog – i forvejen kræver et produktionsapparat, der kan ændre og variere udseendet på produkternes indpakning. Producenter, der sælger til andre lande, som har indført krav om standardiserede produkter, har endvidere konkret erfaring hermed.

3.3.4. Overvejelser ift. EU-ret m.v.

British American Tobacco Denmark mener, at tiltaget vil være retsstridigt, stride imod Danmarks internationale forpligtelser og at der ikke er hjemmel i WHO's rammekonvention til at indføre standardiserede pakker.

Japan Tobacco International Denmark er af den opfattelse, at standardiserede pakker fastholder et monopollignende marked. De mener ligesom Philip Morris, at standardiserede pakker for e-cigaretter strider mod EU's tobaksvaredirektiv.

Ministeriets kommentar:

En række EU-lande har indført eller besluttet at indføre standardiserede tobakspakker gældende for minimum cigaretpakker. Ministeriet kan henvise til artikel 24, 2 i tobaksvaredirektivet (2014/40/EU).

Partslande til WHO's rammekonvention om tobakskontrol (FCTC) kan generelt gennemføre yderlige foranstaltninger end de, de er forpligtet til at gennemføre i henhold til rammekonventionen. Ministeriet kan i den forbindelse henvise til rammekonventionens artikel 2.1: "For at sikre en bedre beskyttelse af menneskers sundhed opfordres de i konventionen deltagende parter til at gennemføre foranstaltninger ud over de, der kræves af denne konvention og dens protokoller, og intet i disse instrumenter forhindrer parterne i at stille strengere krav, som er i overensstemmelse med bestemmelserne i konventionen og protokollerne og med international ret." Med hensyn til standardiserede pakker kan ministeriet desuden henvise til punkt 46 i retningslinjerne for implementering af rammekonventionen artikel 11 vedr. pakning og mærkning af tobaksprodukter: "Parties should consider adopting measures to restrict or prohibit the use of logos, colours, brand images or promotional information on packaging other than brand names and product names displayed in a standard colour and font style (plain packaging). This may increase the noticeability and effectiveness of health warnings and messages, prevent the package from detracting attention from them, and address industry package design techniques that may suggest that some products are less harmful than others." Ministeriet skal bemærke, at en række lande, der ligesom Danmark er partslande til rammekonvention om tobakskontrol, har indført standardiserede pakker.

3.3.5. Overgangsperiode

De Samvirkende Købmænd, Japan Tobacco International Denmark, Philip Morris, Tobaksindustrien og Tobaksproducenterne mener, at overgangsperioden er for kort. De mener, at 12 måneder fra offentliggørelsen af de specifikke krav til udformning af de standardiserede pakker må anses for rimelig. Dansk Erhverv påpeger, at 6 måneders overgang til at

sælge ud af resterende varelager kan være utilstrækkeligt. De henstiller, ligesom Danske Rederier og Færgerederierne, til en overgangsperiode på 12 måneder.

COOP bakker op om forslaget om standardiserede pakker, men foreslår en todelt indfasningsperiode; på et halvt år for de mærker der bliver solgt mest af, og på et år for de mærker der bliver solgt mindst af.

Tobaksindustrien påpeger vigtigheden af, at bekendtgørelser vedr. bl.a. udformning er på plads, senest i forbindelse med, at første del af loven træder i kraft.

Ministeriets kommentar:

Ministeriet har taget høringssvarene til efterretning og foreslået overgangsperioden udvidet fra 6 til 12 måneder, således at produkter, der er produceret før d. 1. januar 2021, hvor de nye regler træder i kraft, kan sælges frem til den 1. januar 2022.

3.3.6. Ikrafttræden af krav om standardiseret emballage for e-cigaretter

Brancheforeningen for e-cigaretter og SMOKE-IT mener ikke, at kravet om standardiseret udformning af hver enkelt pakning og eventuelt ydre emballage er meningsfuldt, når specialbutikker er undtaget fra visningsforbuddet. Brancheforeningen for e-cigaretter mener, at det for e-cigaretter er nødvendigt med den ydre emballage, for at vise forbrugeren, hvad produktet indeholder. De anbefaler at der gives metodefrihed vedr. pakkestørrelser m.v.

Efuma mener, at krav om standardiseret udformning for elektroniske cigaretter vil gøre det svært for forbrugeren at bedømme funktionaliteten af produktet. De påpeger at for elektroniske cigaretter, skal flere forskellige anordninger kunne passe sammen, for at produktet fungerer efter hensigten. Dette mener de, bliver umuligt at navigere i med standardiseret udformning af emballagen. Yderligere er det ikke deres opfattelse, at emballagen appellerer til børn og unge. De understreger, at der er sparsom evidens for at standardiserede pakker vil reducere børn og unge rygning.

Ministeriets kommentar:

Sundheds- og Ældreministeriet vurderer, at det er vigtigt, at forbrugere af e-cigaretter kan identificere væsentlige oplysninger om produkterne. Sundheds- og Ældreministeriet har taget høringssvarene til efterretning og ændret lovforslaget, således at ikrafttrædelsestidspunktet for kravet om standardiseret udformning udskydes for så vidt angår e-cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin. Kravet om standardiseret udformning træder i kraft pr. 1. juli 2021 frem for 1. januar 2021 med henblik på fastlæggelse af passende krav, der tillader væsentlig forbrugerinformation i standardiseret layout på pakkerne. Der vil fortsat være tale om en 1-årig overgangsperiode, hvori varer produceret før ikrafttrædelsesdatoen kan sælges. Overgangsperioden udskydes tilsvarende et halvt år, og kommer således til at gælde i perioden 1. juli 2021 til 1. juli 2022.

Sundheds- og Ældreministeriet vurderer ikke, at der er behov for en tilsvarende udskydelse af ikrafttrædelsestidspunkt for krav om standardisering udformning for så vidt angår tobaksprodukter og urtebaserede rygeprodukter.

3.4. Røgfri skoletid

En række høringsspartner er positive over for indførelsen af røgfri skoletid. Det gælder blandt andet Lægeforeningen, Danske Erhvervsskoler og –Gymnasier, Danske Gymnasier, KL, Danske Regioner, SSP-Samrådet, Børnerådet, Skole og Forældre, Foreningen af Danske Lægestuderende, Dansk Pædiatrisk Selskab og Dansk Selskab for Folkesundhed.

Danmarks Private Skoler mener, at signalværdien i et forbud mod rygning i skoletiden kan medvirke til, at færre begynder at ryge. Men de mener ikke, at det er realistisk for skoler at håndhæve forbuddet uden for skolens matrikel. De mener, at et sådant forbud kun kan håndhæves, hvis der gives forbud mod at forlade skolens matrikel i skoletiden, hvilket de finder ikke ville harmonere med dansk skoletradition.

Erhvervsskolernes Elevorganisation mener ikke, at det er hensigtsmæssigt at forbyde rygning inden for skoletiden og skolens område. De mener, at forskellige skoler har forskellige behov, og at de derfor selv bør vedtage rygereglerne. De tror, at røgfri skoletid vil skabe modstand blandt elever og føre til dårlig trivsel.

En række høringsparter tilkendegiver desuden, at de bakker op om forbuddet mod salg af tobaksvarer m.v. på de skoler og uddannelsesinstitutioner, der er omfattet af røgfri skoletid. Det drejer sig om Foreningen af Danske Lægestuderende, Danske Erhvervsskoler og –Gymnasier og Børnerådet.

Lægeforeningen mener at røgfri skoletid også bør omfatte lærere og øvrigt personale, lærerene fungerer som rollemodeller for eleverne. Dansk Selskab for Folkesundhed mener, at røgfri skoletid, bør omfatte alle, der færdes på institutionens område. Dansk Pædiatrisk Selskab mener at ryge forbuddet bør gælde alle elever og ansatte og gælde hele skoletiden.

Ministeriets kommentar

Det er op til lokal beslutning af fastsætte evt. regler for ansattes rygning. Røgfri matrikel gælder imidlertid for alle der færdes på skolens eller uddannelsesinstitutionens område.

3.4.2. Udbredelse af røgfri skoletid og røgfri matrikel

Flere høringsparter anbefaler, at røgfri skoletid udbredes til flere typer uddannelser. Danske Regioner forslår, at loven om røgfri uddannelser skal gælde alle matrikler, hvor der færdes unge mennesker under 18 år. Kræftens Bekæmpelse og Danske Tandplejere mener, at røgfri matrikel og røgfri skoletid bør gælde for alle uddannelser med optag af unge under 18 år samt uddannelser, der deler matrikel med uddannelser med optag under 18 år. Lungeforeningen foreslår ligeledes, at enhver matrikel der deles mellem en voksenuddannelse og ungdomsuddannelse også bliver røgfri.

Dansk Sygeplejeråd anbefaler, at røgfri matrikel og skoletid bør gælde for alle skoler, institutioner m.v. med optag af børn og unge under 18 år. Dansk Selskab for Folkesundhed anbefaler, at alle andre uddannelser, der deler matrikel med en anden uddannelse, der har optag af unge under 18 år, bør være omfattet af den nye lovgivning. Danske Erhvervsskoler og –Gymnasier mener at alle tiltag mod rygning bør gælde for samtlige udbydere af offentligt finansieret undervisning og undervisningsudbud, herunder både offentlige og private uddannelsesudbydere og statslige institutioner, der finansieres via offentlige midler, herunder voksenuddannelserne.

Danske HF & VUC ønsker ikke at differentiere mellem kursisterne på deres skoler, eller af VUC'erne stilles forskelligt, alt efter hvilke uddannelser de udbyder. De mener, at alle taxameterfinansierede uddannelsesområder, også det parallelle voksenuddannelsessystem, hvad enten de udbydes af private eller offentlige udbydere, bør være omfattet af loven.

Dansk Selskab for Folkesundhed finder det beklageligt, at elever på skoler med kosttilbud, efterskoler m.v. kun er omfattet i skoletiden.

3F undrer sig over, hvordan det sikres, at ingen børn og unge vil blive konfronteret med røg på de matrikler, hvor der både er uddannelser for børn og unge og for voksne.

Dansk Selskab for Folkesundhed mener yderligere, at sundheds- og ældreministerens bemyndigelse til fremover at fastsætte nærmere regler for hvilke skoler, uddannelse m.v. der er omfattet, kan være uhensigtsmæssig, da den kan underminerer lovgivningen.

Danske SOSU-skoler Danske SOSU-skoler - Bestyrelserne påpeger, at formuleringen "for geografisk selvstændige afdeling, der fortrinsvis optager personer over 18 år" vil kunne give anledning til uklarhed, og derfor bør præciseres.

Ministeriets kommentar:

Forbuddet mod at ryge eller anvende tobaksvarer, tobakssurrogater eller urtebaserede rygeprodukter på institutionens område fsva. børneinstitutioner, skoler, kostskoler, efterskoler, institutioner med udbud af ungdomsuddannelser, opholdssteder og lign., der har optaget børn og unge under 18 år, vil omfatte alle, der færdes på institutionens område. Forbuddet vil således også omfatte ansatte, herunder lærere, undervisere, pædagoger m.v., samt forældre og alle andre, der længere eller kortvarigt færdes eller opholder sig på institutionens område, herunder ved fx gennemgang.

Forbuddet vil gælde for alle de uddannelses tilbud, der udbydes på den pågældende lokalitet. Forbuddet vil derimod ikke gælde uden for det pågældende geografiske område, som institutionen, skolen m.v. er beliggende på. Det betyder også, at på en institution, skole m.v., der organisatorisk er placeret på flere geografiske lokationer, er hver enkelt lokation omfattet af forbuddet, såfremt uddannelser på denne selvstændige lokation er omfattet af forbuddet mod at ryge på institutionens område.

Røgfri skoletid omfatter alene eleverne. Partierne bag aftalen om en national handleplan mod børn og unges rygning opfordrer til, at man lokalt træffer beslutning om at lade lærere og medarbejdere være omfattet af kravet.

3.4.3. Definition på skoletid og håndhævelse af røgfri skoletid

Dansk Selskab for Folkesundhed bifalder, at der indføres krav om røgfri skoletid, men understreger, at det er vigtigt, at der ikke er mulighed for lokale fortolkninger af skoletid.

Danske Gymnasier efterlyser vejledningsmateriale, der kan understøtte lederen i sin oplysningsopgave og sin opgave med at sikre, at forbuddet ikke overtrædes. Blandt andet mener de, at der vil være behov for vejledning om, hvad der forstås ved skoletid. Danske Gymnasier ønsker vejledning om, hvorvidt kostskoler kan forbyde kostskoleelever at ryge i deres ferie-friperioder, hvor de er rejst væk fra skolen, eller om lokale regler om forbud alene kan gælde i den tid, hvor eleverne har ophold på skolen.

Ministeriets kommentar:

Skoletiden omfatter ud over undervisning også skemalagte eller på anden vis fastlagte aktiviteter som f.eks. også fjernundervisning, ekskursioner, brobygning, introduktionskurser m.v.

For elever på skoler med kosttilbud, efterskoler m.v. vil kravet gælde selve skoletiden, mens det overlades til lokal beslutning at fastsætte eventuelle regler for rygning i elevernes fritid uden for skolen.

Skole og Forældre gør opmærksom på, at røgfri skoletid kan være vanskeligt at håndhæve for skolerne. Der kan derfor være behov for en indsats, der klæder skolebestyrelserne på til at lave rammer, der gør reglerne håndterbare i skolens daglige liv.

Danske SOSU-skoler bifalder, at det fortsat er op til den enkelte institution at fastsætte sanktioner for overtrædelse af forbuddet.

Dansk Pædiatrisk Selskab mener, at gentagne brud på ryge forbud bør medføre fying/bortvisning.

Erhvervsskolernes Elevorganisation giver udtryk for, at i forhold til §5 stk. 5 er det for dem essentielt at man inddrager eleverne, eller kan de føre til utilfredshed og lavt incitament til at overholde reglen. Herudover mener de, at skolerne bør få tildelt midler, med det formål at skabe sociale alternativer til rygning.

SSP-Samrådet savner, at der i lovforslagets fremgår uddybende og konkrete bud på, hvorledes sanktionering af overtrædelse af røgfri skoletid kan udmøntes i praksis. De anbefaler, at overtrædelse ikke kan føre til eksklusion fra uddannelsesstedet, men at det i stedet sikres, at uddannelsesstedet forsøger at hjælpe den unge til at afholde sig fra fremtidig brug af tobaksprodukter. De anbefaler, at der udarbejdes en national guideline til de omfattede institutioner for at sikre en ens og effektiv håndhævelse.

Ministeriets kommentar:

Partierne bag aftalen om en national handleplan mod børn og unges rygning er enige om, at det - ligesom i dag – vil være op til uddannelsesinstitutionerne at beskrive i rygepolitikken, hvilke konsekvenser det skal have at overtræde rygepolitikken.

Lederen skal på institutionen/skolen oplyse om, at det ikke er tilladt for elever at anvende elektroniske cigaretter i skoletiden samt oplysning om konsekvenserne af overtrædelse heraf. Det vil være op til den enkelte leder at bestemme, hvordan oplysningerne skal fremkomme, så længe det sikres, at alle elever er bekendte hermed.

3.4.5. Implementering af røgfri skoletid

3F finder det vigtigt at børn og unge inddrages i arbejdet med røgfri skoletid og matrikel. 3F mener yderligere, at kommunerne bør forpligtes til at igangsætte aktiviteter på skolerne og samarbejde med skolerne om hjælp til rygestop, herunder tilbud om rygestopmedicin.

KL pointerer, at en række kommuner allerede har haft gode erfaringer med at indføre røgfri skoletid på grundskoler, og mange kommuner har samarbejdsaftaler med ungdomsuddannelser. Derfor opfordrer KL til at trække på kommunernes erfaringer.

Danske Erhvervsskoler og –Gymnasier bakker op om en kontinuerlig og involverende proces.

Ministeriets kommentar

Ministeriet har efter den offentlig høring præciseret i bemærkningerne til lovforslaget, at lederen bør inddrage eleverne i processen i forhold til oplysning om forbuddet. Det er erfaringen, at en involverende proces fører til bedre efterlevelse af reglerne.

3.4.6. Ikrafttrædelse

Danske Gymnasier opfordrer til, at det præciseres, hvilke skoler der er omfattet af bestemmelsen efter §7 a, stk. 3 og 7 b, stk. 3, herunder hvilken bestemmelse kost-gymnasier hører til og om røgfri skoletid på kost-gymnasier forventes at træde i kraft den 31. juli 2020.

3F foreslår, at røgfri matrikel på erhvervsskoler m.v. træder i kraft i sommeren 2020.

Ministeriets kommentar

Kravet om røgfri skoletid træder i kraft d. 31. juli 2021 for at give plads til lokale initiativer og ejerskab. I § 7 a, stk. 3, og § 7 b, stk. 3, i lov om røgfri miljøer samt § 3 a, stk. 3, og § 3 b, stk. 3, i lov om elektroniske cigaretter bemyndiger sundheds- og ældreministeren til at fastsætte nærmere regler om, hvilke skoler m.v., der er omfattet af røgfri skoletid. For ungdomsuddannelser, herunder gymnasiale ungdomsuddannelser, træder kravet om røgfri skoletid i kraft pr. 31. juli 2021.

3.5. Regulering af smagsstoffer

3.5.1 Afgrænsning

Kræftens Bekæmpelse, Lægeforeningen, Tandlægeforeningen, Børnerådet og Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet bakker op om et forbud mod smagsstoffer.

Dansk Selskab for Folkesundhed anbefaler, at alle smagsstoffer bliver forbudt i alle tobaksvarer, inklusive pibetobak, cigarer, cigarillos og opvarmet tobak, tobakssurrogater, e-cigaretter og urtebaserede produkter. De bifalder at udstyr, der benyttes i forbindelse med tobaksvarer m.m., der kan ændre på smag, duft m.v. ikke må markedsføres.

Kræftens Bekæmpelse og Tandlægeforeningen mener, at mentol også bør forbydes, og Kræftens Bekæmpelse mener, at forbuddet mod smagsstoffer bør gælde alle typer tobak.

Lægeforeningen mener, at piber, pibetobak, cigarer samt nikotinprodukter, der ikke er godkendte som rygestopmedicin, også bør omfattes af forbuddet mod kendetegnende aromaer. Samtidig mener Lægeforeningen, at det generelle forbud mod smagsstoffer bør omfatte mentolsmag.

Dansk Sygeplejeråd anbefaler, at forbuddet mod smagsstoffer inkl. mentol udvides, således at det også omfatter smagsstoffer i vandpibetobak og rygetobak.

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved Københavns universitet mener, at nikotinholdige tobakssurrogater med fordel kan omfattes af smagsforbuddet.

Philip Morris anbefaler at fastholde den nuværende regulering af kendetegnende aromaer i nye tobaksvarer i overensstemmelse med tobaksvaredirektivet.

Ministeriets kommentar:

Partierne bag aftalen om en national handleplan mod børn og unges rygning er enige om, at der skal være forbud mod at sælge e-cigaretter, e-væsker og smagsstoffer til brug i e-cigaretter med kendetegnende aromaer, andre end tobakssmag og mentolsmag. Og at det samme forbud skal gælde for tobaksvarer, der ikke i forvejen er omfattet af forbud mod kendetegnende aromaer – med undtagelse af pibetobak og cigarer. Lovforslaget udmønter dette.

3.5.2 Definition af smagsstoffer

SMOKE-IT undrer sig over, hvordan Sundhedsstyrelsen, der ikke hidtil har stået for kontrol af e-cigaretter, vil definere smagen af tobak. Og efterspørger i den forbindelse en definition på tobaks- og mentolsmag.

Sikkerhedsstyrelsen anbefaler, at der fastsættes nærmere regler for hvad der forstås ved mentol- og tobakssmag.

Ministeriets kommentar:

Sundhedsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om forbuddet, herunder regler om, hvorvidt en konkret tobaksvarer eller urtebaseret rygeprodukt er omfattet af forbuddet, og om grænseværdier for indholdet i tobaksvarer eller urtebaserede rygeprodukter af tilsætningsstoffer eller kombinationer af tilsætningsstoffer, der giver en kendetegnende aroma.

SMOKE-IT efterlyser en klar definition af § 25 a, stk. 4, for at kunne forstå omfanget af dette tiltag. De beder om en bekræftelse på, at bestemmelsen ikke indebærer et generelt forbud mod salg af e-cigaretter med genopfyldningsbeholdere.

Ministeriets kommentar

Ministeriet kan bekræfte, at der ikke er et tale om et generelt forbud mod salg af e-cigaretter med genopfyldningsbeholdere.

3.5.3. Konsekvenser

Brancheforeningen for e-cigaretter anbefaler, at smagsforbuddet udskydes, subsidiært alene vedrører detailhandlen og internetsalg. De pointerer yderligere, at for at sikre en entydig og klar regulering af aromaområdet mener de, at der er behov for at definere præcist, hvad der er lovligt, og hvordan det kontrolleres.

Tobaksproducenterne og Nicoventures trading Limited mener, at smag er en vigtig faktor for, at rygere skifter til et røgfrit tobaks- og nikotinprodukt, og at disse produkter derfor bør undtages fra smagsforbuddet. INCCO mener at de unge, der bliver afhængige af e-cigaretter grundet forskellige smagsvarianter, er minimal i forhold til de dansker, som benytter e-cigaretter hverdag for at holde sig væk fra cigaretterne. SMOKE-IT udtrykker bekymring for, at forbud mod smag i e-cigaretter, med undtagelse af mentol- og tobakssmag, vil indebære, at tobaksindustriens produkter overtager markedet i Danmark.

Dansk E-Damper Forening vurderer, at der er høj risiko for, at damperne vil gå tilbage til tobakscigaretterne på grund af mangel på udbud, samt at de smage som forbrugerne er vant til fjernes. Dansk E-Damper Forening mener desuden, at et forbud mod smagsvarianter, med stor sandsynlighed vil medføre stigende grænse- og illegal handel.

Efuma påpeger, at det er en udfordring at folk nemt selv kan producere en e-væske med smag til deres elektroniske cigaretter. De mener, at kvaliteten og sammensætningen på den måde vil være ude af hænderne på fagfolk.

Swedish Match mener, at det bliver en særdeles udfordrende og krævende proces for fremstillingssektoren at efterleve kravene, da anvendelse af aromaer i tyggetobak er en integreret del af fremstillingsprocessen. De mener, at smagsrestriktioner ensidigt rammer dansk fremstillet tyggetobak, sandsynligvis vil fjerne tobakspastiller fra markedet og begrænse produktionen af dansk tyggetobak. Det vil ifølge Swedish Match betyde at der vil være en forskydning af økonomisk aktivitet og beskæftigelse fra Danmark til vores nabolande. De mener ikke, at tiltaget forekommer proportionalt og ikke tilstrækkeligt underbygge i forhold til tobaksvaredirektivet. De foreslår, at den påtænkte smagsrestriktion vurderes og lempes, subsidiært, at der gives videst mulige rammer for brug af smagstilsetning og en passende overgangsperiode. De anbefaler, at der gives en overgangsperiode på min. 18 måneder fra smagsrestriktionen træder i kraft.

Tobaksindustrien anbefaler, at forbuddet mod kendetegnede for tyggetobak, først træder i kraft pr. 01.07.2022.

Ministeriets kommentar:

Lovforslaget udmønter den politiske aftale om en national handleplan mod børn og unges rygning, som indeholder et forbud mod tobaksvarer, e-cigaretter m.v. med andre kendetegnende aromaer end mentol og tobak.

Ministeriet har efter den offentlige høring foreslået overgangsperioden udvidet fra 6 til 12 måneder, således at produkter produceret før d. 31. januar 2021 kan sælges indtil d. 31. januar 2022.

3.6 Regulering af tobakssurrogater

Lægeforeningen er meget tilfredse med, at e-cigaretter og nye nikotinprodukter i stor udstrækning er omfattet af den kommende regulering. Lægeforeningen mener generelt, at nikotinprodukter, der ikke er godkendt som lægemidler til rygestop, bør forbydes. Hvis de fortsat skal være tilgængelige på markedet, bør de ifølge Lægeforeningen ikke være undtaget fra forbuddet mod kendetegnende aromaer og standardiserede pakker.

Dansk Erhverv opfordrer til en mere klar definition af tobakssurrogater, så salgsaldersgrænsen og udstillingsforbud ikke vil gælde tændstikker, lightere eller lignende.

De Samvirkende Købmænd mener ligeledes, at der er behov for en klar afgrænsning af formuleringen udstyr.

Ministeriets kommentar:

Ved tobakssurrogat forstås et produkt med indhold af nikotin, der ikke er en tobaksvarer, jf. § 2, nr. 2, i lov om tobaksvarer m.v., eller en elektronisk cigaret, jf. § 2, nr. 1, i lov om elektroniske cigaretter m.v., og som ikke er godkendt ved en markedsføringstilladelse efter lov om lægemidler eller EU-retlige regler om fastlæggelse af fællesskabsprocedurer for godkendelse af humanmedicinske lægemidler, samt udstyr, der er beregnet til at anvende sammen med disse produkter. Tændstikker, lightere og askebægre vil ikke være at betragte som udstyr til et tobakssurrogat.

3.7. Definition af tobaksvarer og cigarer

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet bifalder den nye, bredere definition af tobaksvarer og finder det vigtigt, at lovtæksten formuleres således, at lovgivningen ikke kan omgåes ved at opfinde nye nikotinholdige tobaksvarer eller andre produkter, der indeholder nikotin. Dansk Selskab for Folkesundhed bifalder ligeledes den nye definition af tobaksvarer, og anbefaler, at det kommer til at fremgå meget tydeligt af lovtæksten, at f.eks. opvarmet tobak er inkluderet. De finder det vigtigt, at definitionerne tager højde for, at der hele tiden kommer ny produkter, og at produkter med indhold af nikotin, der ikke er tobaksvarer samt elektroniske cigaretter, omfattes.

Kræftens Bekæmpelse mener, at der bør anvendes en bred og fremtidssikret definition på tobaksvarer, der omfatter tobaksprodukter uanset hvordan de anvendes. Ligeledes bør definitionen af tilbehør ændres, så den omfatter tilbehør til anvendelse af tobak.

Lungeforeningen har erfaret at tobaksindustrien er kreativ i forhold til at udvikle nye produkter. Derfor mener de, at det bør præciseres at, alle nye tobaksvarer bliver reguleret på lige fod med cigaretter.

Dansk Sygeplejeråd mener, at alle former for tobak bør inkluderes i lov om tobaksvarer m.v., så børn og unge ikke skifter til former for tobak, der ikke er inkluderet. Dansk Sygeplejeråd mener, at der i lov om forbud mod tobaksreklame m.v. er behov for at benytte en bred definition af tobak af hensyn til fremtidssikring af lovgivningen.

Sund By Netværket ser gerne, at lovforslaget gøres bredere for at kunne ramme nye tobaksrelaterede og nikotinholdige produkter.

Tobaksindustrien støtter at tobaks begrebet udvides. Det bør dog overvejes om definitionen i §1, 1) og 2) er fuldt dækkende for tobaks- og nikotinholdige produkter.

Ministeriets kommentar:

Definitionen af tobaksvarer i lov om tobaksvarer m.v. følger af EU's tobaksvaredirektiv (2014/40/EU). Med lovforslaget indføres regulering af tobakssurrogater. Med hensyn til lov om forbud mod tobaksreklame m.v. foreslås definitionen af tobaksvarer formuleret, således at tobaksvarer er omfattet af loven, uanset hvorledes de indtages. Dermed sikres klarhed over, at også nye produkter, der kommer på markedet, er omfattet af bestemmelsen, uanset om de indtages på andre og nye måder, fx ved indånding af dampe fra opvarmet tobak.

3.7.1. Definition af cigarer, piber, pibetobak og cigarillos

Kræftens Bekæmpelse mener, pibetobak, cigarillos m.v. bør omfattes af regler om f.eks. smagsstoffer og neutrale pakker, for at undgå at disse produkter i fremtiden bliver designet og markedsført til børn og unge.

Dansk Selskab for Folkesundhed mener, at cigar og cigarillos bør følge samme lovgivning som øvrige tobaksvarer, for at undgå at tobaksproducenter omgår lovgivningen. Såfremt cigarer og cigarillos undtages fra de nye reguleringer, bør definitionen heraf beskrives nøje, de bør kun blive solgt i specialbutikker, bør ikke indeholde smagsstoffer, og bør omfattes af samme regler for markedsføring som de øvrige tobaksprodukter.

Ministeriets kommentar:

Med lovforslaget gives sundheds- og ældreministeren hjemmel til at definere, hvilke produkttyper der er omfattet af undtagelsen. Bemyndigelsen vil kunne anvendes, såfremt ministeren har grund til at mene, at visse produkttyper begynder at appellere til unge mennesker.

3.8. Registrering

Nærbutikkernes Landsforening mener kravet om registrering hos Sikkerhedsstyrelsen i medfør af § 5 a bør udelades. De er bekymrede for, at forpligtelsen vil ramme forholdsmæssigt hårdere hos Nærbutikkernes Landsforenings medlemmer end de store kæder.

Ministeriets kommentar:

Sikkerhedsstyrelsen skal bruge datagrundlaget, skabt af registreringsordningen, til at føre en mere effektiv kontrol med elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin.

Sikkerhedsstyrelsen vil ved tilrettelægnings af registreringsordningen trække på tidligere erfaringer inden for blandt andet servicedesign, kunderejser og tidligere implementerede registreringsordninger. Sikkerhedsstyrelsen forventer, at registreringsordningen alene vil kræve CVR-data (som vigtigste adresse og CVR-nr.), den registrerede skal således ikke indhente supplerende oplysninger ud over dem, som virksomheden allerede i besiddelse af.

Sikkerhedsstyrelsen vurderer, at en registrering i gennemsnitligt vil kunne klares på 10 minutter.

Sikkerhedsstyrelsen anbefaler, at forslaget konsekvensrettes, således at registreringskravet for tobaksvarer også gælder for tobakssurrogater, og at det konsekvensrettes, således at registreringspligten for genopfyldningsbeholdere med nikotin også vil gælde for genopfyldningsbeholdere uden nikotin. De anbefaler yderligere, at lovforslaget konsekvensrettes, således at blandt andet krav angående kvalitet og sammenhæng, også vil gælde for genopfyldningsbeholdere uden nikotin, som de gælder for genopfyldningsbeholdere med nikotin i dag.

Ministeriets kommentar

Ministeret har efter høringsen foreslået at udvide registreringskravet til genopfyldningsbeholdere uden nikotin. Dette betyder, at genopfyldningsbeholdere uden nikotin også ville skulle anmeldes til Sikkerhedsstyrelsen, forinden de lovligt kan markedsføres. Sikkerhedsstyrelsen skal bruge oplysningerne om produkter for at kunne føre et effektivt tilsyn med disse. Tilføjelsen af en registreringsforpligtelse for disse produkter skal ses i lyset af lovforslagets udvidelse af reguleringen af dem. Formålet hermed er at i videst muligt omfang ligestille genopfyldningsbeholdere med nikotin og genopfyldningsbeholdere uden nikotin i forhold til indberetningsforpligtelsen.

De Samvirkende Købmænd beder om en uddybning af bestemmelsen vedr. registrering hos Sikkerhedsstyrelsen for dem der vil fremstille, oplagre eller markedsføre elektroniske cigaretter.

Ministeriets kommentar:

Lagre, hvorfra produkterne distribueres fra, vil være omfattet af registreringsordningen. Konkret betyder dette eksempelvis, at et centralt lager hvorfor der distribueres elektroniske cigaretter og eller genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin til udsalgssteder vil være omfattet af registreringsordningen.

Steder hvorfra elektroniske cigaretter eller genopfyldningsbeholdere med eller uden nikotin sælges til forbrugere vil også være omfattet. Såfremt et udsalgssted har et baglokale eller lignende tilknyttet, som anvendes som lager for den ene butik, vil dette ikke være at betragte som "oplagring", men derimod som en naturlig del af udsalgsstedet. Der vil således i denne situation ikke være tale om, at der skal ske en dobbeltregistrering.

3.9. Bedre alderskontrol

3.9.1. Bedre alderskontrol, herunder på internettet

Kræftens Bekæmpelse og Lungeforeningen bakker op om et alderskontrollsystem. Kræftens Bekæmpelse, Dansk Sygeplejeråd og Dansk Selskab for Folkesundhed støtter desuden forslaget om elektronisk validering via betalingskort og lignende. Dansk Selskab for Folkesundhed støtter også, at bøden for overtrædelse sættes op. De gør opmærksom på, at den myndighed, der skal føre kontrol, bør have økonomiske ressourcer og handlemuligheder til at løfte opgaven.

Børnerådet finder det positivt, at forbuddet mod salg af til personer under 18 år udvides til også at omfatte tobakssurrogater og urtebaserede rygeprodukter. Desuden finder Børnerådet det positivt, at der stilles krav til alle forhandlere der markedsfører via af internettet om, om et sikret systemet til at verificerer køberens alder, og at straffen for overtrædelse skærpes.

Tobaksindustrien opfordrer til, at alderskontrollsystemet gøres så enkelt som muligt og også håndhæves overfor udenlandske hjemmesider, der henvender sig til danske forbrugere.

Dansk Erhverv stiller sig positiv overfor at kunne bruge betalingskortet til alderskontrol, men påpeger, at en sådan løsning kræver at kortholders bank vil medvirke. Dansk Erhverv drøfter mulighederne for en løsning af denne art sammen med relevante aktører.

Dansk Erhverv pointerer, at et krav om alderskontrollsystemer online må tage højde for de fysiske og teknologiske begrænsninger og muligheder, der er. Dansk Erhverv opfordrer til, at det sikres, at den rette tilgængelige løsning til et alderskontrollsystem kan implementeres hos forhandlerne, inden kravet om aldersverificering online sættes i kraft. Dansk Erhverv anbefaler, at når en butik har indført et effektivt alderskontrollsystem for salg af tobaksvarer online, bør ansvaret for ikke åbenlyst misbrug af systemet pålægges kunden.

Foreningen for Dansk Internethandel vurderer, at det vil være forbundet med store omkostningsmæssige belastninger at udvikle et system, der er i stand til at koble bestemte varegrupper med begrænsninger i kundernes alder, inden et salg kan godkendes. De pointerer, et sådant system endnu ikke er udviklet. De opfordrer til, at der startes en dialog med detailbranchens organisationer.

Foreningen af danske lægestuderende mener, at man bør forbyde salg af tobak og lignende produkter fra salgsautomater, da aldersgrænsen i mindre grad kan overholdes disse steder.

Dansk E-Damper Forening foreslår, at man gør det ulovligt at besidde e-damp produkter og tobaksprodukter m.v. produkter, hvis man er under 18 år, for dermed at give politiet mulighed for at konfiskere produkterne.

Ministeriets kommentar:

Det skal sikres, at den rette tilgængelige løsning til et alderskontrollsystem kan implementeres hos forhandlerne, inden kravet sættes i kraft. Derfor foreslås det i lovforslaget, at sundheds- og ældreministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelse af kravet om et effektivt alderskontrollsystem.

3.9.2. Håndhævelse og skærpelse af straffniveau

HK Handel pointerer, at det ikke bør være den almene medarbejder i butikken, der har ansvaret for at loven håndhæves, samtidig med at strafferammen og tiltagene i og omkring loven skærpes.

Ministerets kommentar:

Det er salgsstedets ansvar, at der ikke sker salg af tobak m.v. til mindreårige. Den enkelte medarbejder kan ikke straffpålægges.

Sund By Netværket ønsker, at Sikkerhedsstyrelsens beføjelser gøres bredere, så de også forpligtes til at håndtere sager vedrørende tobaksfri produkter.

Ministerets kommentar:

Sikkerhedsstyrelsen vil med lovforslaget tillige kontrollere for overholdelsen af salgsaldersgrænserne for tobakssurrogater.

For så vidt angår tobakssurrogater, vil Sikkerhedsstyrelsen føre tilsyn, når loven træder i kraft og med de beføjelser, som måtte følge heraf. Det vil sige, at Sikkerhedsstyrelsen vil føre et lignende tilsyn med tobakssurrogater som styrelsen i dag fører med tobaksvarer. Eventuelle overtrædelser af den kommende lovgivning omkring tobakssurrogater kan betyde, at den, der markedsfører tobakssurrogater, der ikke lever op til lovens

bestemmelser, kan blive mødt af et markedsføringsforbud, påbud om tilbagetrækning eller bøde.

Dansk Pædiatrisk Selskab mener, at der bør indføres krav om forevisning af ID uanset alder, som bevis på at køber er over 18 år. De mener yderligere, at det er vigtigt, at der i forhold til e-handel sikres, eks. ved brug af nem-id, at der ikke kan købes tobaksvarer af personer under 18 år.

De Samvirkende Købmænd er enige i, at der bør være en effektiv håndhævelse af aldersgrænsen. De mener at det bør sikres, at udenlandske udbydere, der sælger via nethandel, er underlagt samme regler som danske virksomheder.

Ministeriets kommentar:

Det er forbudt at sælge tobak m.v. til mindreårige i Danmark – også for udenlandske virksomheder.

De Samvirkende Købmænd mener først, at skærpede bøder bør træde i kraft, når købers alder kan valideres via betalingsmidlet. Herudover understreger de, at virksomheders forsætlighed bør undgå som en væsentlig element når overtrædelse vurderes og sanktioneres. De mener, at det bør fremgå tydeligt at frakendelsen af retten til at markedsføre tobak og eventuelle klip bortfalder ved ejerskifte.

Nærbutikkernes Landsforening støtter forslaget om hårdere sanktioner ved manglende overholdelse af salgsaldersgrænser.

COOP foreslår, at den foreslåede potentielle straf ramme gentænkes. Ifølge COOP kan der være mange årsager til, at en ekspedient ikke får spurgt om ID i salgssituationen, men det sjældent er ud fra et bevidst valg om at gøre noget ulovligt. De mener, at det er en vidtgående konsekvens, hvis en butik fratages muligheden for at sælge tobak i et halvt år.

Dansk Erhverv mener, at en fratagelse af retten til at markedsføre tobak i op til 6 måneder kan føre til lukning af butikken, og at det derfor er vigtigt, at håndhævelse sker balanceret. De ønsker at fastholde den eksisterende formulering i § 4, nr. 6, så der står "kan der ske fratagelse af" i stedet for "fratages". Dansk Erhverv finder, at en eventuel fratagelse af retten til at markedsføre tobak, kun bør gælde den enkelte butik og ikke en hel kæde.

Ministeriets kommentar:

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Det er en forudsætning for den midlertidige fratagelse af retten til at markedsføre tobak, tobakssurrogater og urtebaserede rygeprodukter, at forhandleren to gange tidligere har solgt produkter til mindreårige.

Frakendelse af retten til at markedsføre tobak, tobakssurrogater og urtebaserede rygeprodukter vil kun gælde for det salgssted, der har overtrådt forbuddet, også selvom indehaveren heraf har flere salgssteder. Hvis salgsstedet er en del af en butikskæde, vil frakendelse af retten således ikke rette sig mod hele butikskæden, men kun det salgssted, der har overtrådt forbuddet.

3.10. Skærpelse af strafniveau over overtrædelse af lov om røgfri miljøer

HORESTA er principielt ikke imod, at man skærper straf- og bødeniveau for overtrædelse af rygeloven. Men de mener, at det forudsætter, at kontrolbesøg bliver gennemført, så virksomhederne kan få godkendt de valgte løsninger og investeringer, de har foretaget for at leve op til reglerne vedr. serveringssteder på under 40 kvm. De mener, at man bør fokusere på at få ført det nødvendige tilsyn og kontrol med de nuværende regler, før man skærper loven.

Ministeriets kommentar:

Arbejdsgiveren, indehaveren, restauratøren, bestyreren og forpagteren skal sørge for, at rygning kun sker i overensstemmelse med reglerne i denne lov. Det følger ikke af lov om røgfri miljøer, at myndighederne skal godkende de løsninger, som de enkelte serveringssteder m.v. iværksætter.

3.11. Rygestoplægemidler

KL, Foreningen af danske lægestuderende, Sund By Netværket, Rådet for Socialt Udsatte og SSP-Samrådet bakker op om indførelsen af en lettere adgang til gratis rygestopmedicin. SSP-Samrådet finder det positivt, at der ikke skal fastsættes regler for modtagerkredsen.

Rådet for Socialt Udsatte foreslår, at fx aktivitets- og samværstilbud og stof- og alkoholbehandlingstilbud tilføjes eksemplerne i bemærkningerne på steder, hvor udleveringen af de gratis rygestoplægemidler kan ske. Dette ville give mulighed for at socialt udsatte kunne deltage i rygestopkurser og få gratis rygestopmedicin i sammenhæng med nogle af de sociale tilbud, de i øvrigt benytter.

Danmarks Apotekerforening ønsker, at det præciseres i bemærkningerne, at borgeren har frit valg mellem alle producenters rygestoplægemidler, samt at der stilles krav til, at der ved udleveringen af rygestoplægemidler er adgang til lægemiddelfaglig rådgivning. Danmarks Apotekerforening undrer sig over sundheds- og Ældreministeriets opfattelse af, at det ikke er afgørende for forventningerne til effekterne af en fremtidig ordning, hvorfra de gratis rygestoplægemidler i praksis udleveres til borgeren.

Dansk Erhverv påpeger, at lettere adgang til at udlevere rygestopmidler ikke gøres på en måde, der skævvrider konkurrencen i forhold til de detailvirksomheder, der sælger frihandelsprodukter inden for rygestopmidler.

De Samvirkende Købmænd mener ikke, at det bør være en kommunal opgave at fravælge potentielle lokale fysiske butikker til fordel for internethandel. De mener at kommunerne bliver udelukket fra at handle hos lokale virksomheder.

Ministeriets kommentar:

Med lovforslaget foreslås det at lette dispensationskravet for kommunerne. Der ændres ikke på, hvorfra der efter lægemiddelloven kan udleveres rygestoplægemidler. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at udlevering eksempelvis kan ske ved detailforhandlere med tilladelse efter § 39 i lægemiddelloven, som har en aftale med den konkrete kommune. Der er således ikke lagt op til, at kommunerne bliver udelukket fra at handle hos lokale virksomheder.

3.12. Øvrige

Mange af høringsparterne har i deres høringssvar tilkendegivet forslag eller ønsker til yderligere regulering og initiativer. Der henvises til høringssvarene for beskrivelse af disse. En lang række høringsparter har blandt andet foreslået yderligere forhøjelser af tobaksafgifterne.

Ministeriets kommentar:

Lovforslaget implementerer den politiske aftale om en national handleplan mod børn og unges rygning. Forhøjelsen af tobaksafgifterne er forhandlet i forbindelse med aftalen om finansloven for 2020. Tobaksafgifter hører under Skatteministeriets ressort.

4. Ændringer som følge af notifikation af lovforslaget for EU-Kommissionen

Udkastet til tobakslovsforslag er blevet notificeret til EU-Kommissionen. EU-Kommissionen har den 17. juli 2020 svaret på Danmarks notifikation med en udførlig udtalelse, EU-Kommissionen har i sin udførlige udtalelse tilkendegivet, at forslaget om forbud mod kendetegnende aromaer i tobaksvarer andre end cigaretter og rulletobak er i strid med EU's tobaksvaredirektiv. EU-Kommissionen har i begrundelsen henvist til tobaksvaredirektivets art. 7, stk. 1 og 12. men ikke – som ellers anført i notifikationen – forholdt sig til, hvorvidt det foreslåede smagsforbud kan være i overensstemmelse med tobaksvaredirektivets art. 24, stk. 3. Herefter kan en medlemsstat forbyde en bestemt kategori af tobaksvarer eller relaterede produkter på grund af de særlige forhold i den pågældende medlemsstat, hvis bestemmelserne er berettiget på grund af behovet for at beskytte folkesundheden, idet der tages hensyn til det høje sundhedsbeskyttelsesniveau, der sikres med tobaksvaredirektivet.

Sundheds- og Ældreministeriet har rettet henvendelse til EU-Kommissionen herom og afventer svar.

For ikke at risikere at forsinke fremsættelsen af tobakslovsforslaget yderligere, foreslås at bibeholde forslaget om forbud mod kendetegnende aromaer i tobaksvarer andre end cigaretter og rulletobak, dog således, at ikrafttrædelsesbestemmelsen ændres, så sundheds- og ældreministeren bemyndiges til at sætte forbuddet mod smagsstoffer i kraft, når og såfremt det EU-retlige grundlag er på plads.

5. Ændringer som følge af udskydelse af fremsættelse af lovforslaget

Som følge af, at fremsættelsen af lovforslaget er blevet rykket til oktober 1, er ikrafttrædelsestidspunkterne for lovforslagets hovedpunkter udskudt.

Således foreslås det, at ikrafttrædelsestidspunktet for ændringerne af lægemiddelloven, der vil lette adgangen for kommunerne til at udlevere gratis rygestoplægemidler, vil træde i kraft den 1. januar 2021. Herudover vil skoler, kostskoler og efterskoler fra den 1. januar 2021 blive omfattet af kravet om, at elever ikke må ryge eller anvende elektroniske cigaretter med eller uden nikotin, tobakssurrogater eller urtebaserede rygeprodukter i skoletiden.

Følgende hovedelementer foreslås at træde i kraft den 1. april 2021:

- Skærpelse af forbuddet mod tobaksreklame, forbuddet mod sponsorering og uddeling.
- Forbud mod synlig anbringelse og fremvisning af tobaksvarer, tobakssurrogater, urtebaserede rygeprodukter og elektroniske cigaretter.
- Regulering af tobakssurrogater.
- Krav om standardiserede pakker for tobaksvarer (undtaget cigarer, pibetobak og piber) og urtebaserede rygeprodukter.
- Forbud mod smagsstoffer med kendetegnende aroma andre end mentol og tobak for elektroniske cigaretter, genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin samt smagsstoffer til brug i elektroniske cigaretter.
- Forbud mod udstyr, der benyttes i forbindelse med tobaksvarer og urtebaserede rygeprodukter, der gør det muligt at ændre de pågældende tobaksvarers og urtebaserede rygeprodukters duft eller smag eller deres røgudviklingsintensitet.

- Skærpelse af strafniveau for overtrædelse af lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år og for overtrædelsen af lov om røgfri miljøer.

Desuden betyder det, at alle ungdomsuddannelser fra den 31. juli 2021 bliver omfattet af kravet om røgfri matrikel. Det betyder endvidere, at ungdomsuddannelser fra den 31. juli 2021 omfattes af kravet om, at elever ikke må ryge eller anvende elektroniske cigaretter med eller uden nikotin, tobakssurrogater eller urtebaserede rygeprodukter i skoletiden. Det betyder også, at forbuddet mod salg af tobaksvarer, tobakssurrogater, urtebaserede rygeprodukter og elektroniske cigaretter på skoler og ungdomsuddannelser træder i kraft den 31. juli 2021.

Endelig betyder det, at kravet om standardiserede pakker for elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin samt muligheden for at straffepålægge overtrædelser af reglerne herom, træder i kraft den 1. oktober 2021.

De foreslåede overgangsordninger ifm. forslaget om fremstilling af udstyr, der benyttes i forbindelse med tobaksvarer og urtebaserede rygeprodukter, fremstilling af tobakssurrogater uden sundhedsadvarsler, fremstilling af tobaksvarer og urtebaserede rygeprodukter uden standardiseret pakning, fremstilling af elektroniske cigaretter, genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin og smagsstoffer til brug i elektroniske cigaretter med en kendetegnende aroma, samt fremstilling af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin uden standardiseret pakning og produkt-ID vedbliver at være på de foreslåede 12 måneder startende fra den dag, det relevante element i lovforslaget træder i kraft.

Herudover er der foretaget en præcisering af, at det foreslåede forbud mod synlig anbringelse og fremvisning af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin også omfatter varer, der er beregnet til at blive benyttet sammen med disse produkter. Det har hele tiden været hensigten med lovforslaget og fremgik også af de almindelige bemærkninger, men ikke direkte af lovteksten før nu.

I forhold til forslaget om forbud mod synlig anbringelse og fremvisning af tobaksvarer, tobakssurrogater, urtebaserede rygeprodukter og elektroniske cigaretter foreslås det, at det skal være muligt at hænge den neutrale liste over produkter og priser i tilknytning til en ekspedientbetjent kasse og ellers, som tidligere foreslået, fremvise den efter anmodning fra køber. Hermed imødekommes ønske fra branchen om mere fleksibilitet.